

4.3.3 Hoe vaak invullen?

Het is interessant om minstens eenmaal per schooljaar voor elk kind G-screen in te vullen.

Maar er zijn veel redenen denkbaar om dit meerdere malen per jaar te doen:

DOEL G-SCREEN

De leerkracht maakt zich zorgen om een kind en wil nagaan of het kind wel positief evolueert.

De leerkracht wil nagaan of haar aanbod wel degelijk effect heeft op de ontwikkeling van de geletterdheid bij haar kinderen.

De school heeft van geletterdheid een prioriteit gemaakt binnen haar taalbeleid en wil de effecten van dat beleid evalueren.

De leerkracht van de derde kleuterklas wil voldoende informatie kunnen geven aan de leerkracht van het eerste leerjaar.

GEbruik G-SCREEN

De leerkracht observeert het kind meerdere malen per trimester met G-screen en gaat vooral na of het kind positief evolueert,

de leerkracht vergelijkt de evolutie van het kind met die van klasgenootjes.

De leerkracht vult minstens eenmaal per trimester voor alle kinderen G-screen in,

de leerkracht kijkt naar doelstellingen waarop meerdere kinderen zwak of sterk scoren en trekt hieruit lessen voor haar aanbod en aanpak.

Alle leerkrachten vullen minstens eenmaal per jaar G-screen in,

het team legt de informatie klasoverstijgend bij elkaar om sterktes en zwaktes van het eigen onderwijs bloot te leggen.

Alle leerkrachten vullen minstens eenmaal per jaar G-screen in,

de leerkracht van de derde kleuterklas vertrekt vanuit de ingevulde observatiefiches uit de voorgaande schooljaren en vult deze verder aan,

de leerkracht legt de informatie uit G-screen samen met de informatie uit andere evaluaties om een advies te geven.

Elke school moet dus binnen haar evaluatiebeleid bekijken wat de beste en meest haalbare manier is om G-screen in te zetten.

1. ATTITUDES: Onderstaande doelstellingen vertellen je welke houding het kind aanneemt tegenover geschreven taal. Ze vertellen je iets over de positieve ingesteldheid, motivatie en betrokkenheid bij geletterde activiteiten.

1a. Het kind geniet van het luisteren naar voorgelezen tekst uit verschillende bronnen (OD¹ VERHAALBEGRIIP/LUISTEREN 1.3 en 1.5 - fiche A)

Het kind toont nog weinig interesse wanneer iemand voorleest.

Het kind toont veel interesse wanneer iemand voorleest en/of vraagt zelf om voorgelezen te worden.

1

2

3

1b. Het kind is gemotiveerd om de betekenis van geschreven taal te achterhalen (OD LEZEN 3.2 - fiche B).

Het kind toont nog weinig motivatie om de betekenis van bijvoorbeeld prenten in een voorgelezen boek, of pictogrammen van de naam of het dagverloop te achterhalen.

Het kind neemt initiatief om de betekenis van verschillende soorten geschreven bronnen te achterhalen (boeken, prenten, pictogrammen, brieven...). Het kind vraagt soms aan de leerkracht: 'Wat staat hier? Wat betekent dit?'

1

2

3

1c. Het kind heeft zin om zelf te 'lezen' in allerlei bronnen (OD LEZEN 3.4 - fiche B).

Het kind toont nog weinig interesse in boekjes en kiest zelden spontaan voor de boekenhoek.

Het kind kiest spontaan voor activiteiten met boeken, 'leest graag voor' aan vriendjes, kijkt met plezier in allerlei geschreven bronnen.

Het kind is gemotiveerd om echt te leren lezen.

1

2

3

4

1d. Het kind toont schrijfdurf en experimenteert met allerlei vormen van schrijven (OD SCHRIJVEN 4.1, 4.2 en 4.3 - fiche C).

Het kind tekent zelden. Het kind maakt nauwelijks gebruik van het aanbod aan schrijfmaterialen in allerlei hoeken.

Het kind vindt het leuk om te doen alsof het schrijft en experimenteert graag met allerlei vormen van schrijven. Het kind kiest vaak spontaan voor de schrijfhoek of voor activiteiten i.v.m. 'schrijven'.

Ook al kan het kind nog niet correct spellen, toch onderneemt het met plezier pogingen om met allerlei vormen van schrijven bezig te zijn. Het kind is gemotiveerd om echt te leren schrijven.

1

2

3

4

1e. Het kind geniet van het spelen met taal en klanken (OD TAALBESCHOUWING 5.5 - fiche D).

Het kind toont nauwelijks een uiterlijke reactie wanneer leuke rijmpjes aan bod komen, liedjes met leuke klankopvolgingen worden gezongen of verhalen met nonsenswoorden worden verteld.

Het kind reageert duidelijk met positieve lichaamstaal en/of mimiek op het spel van taal en klanken in boeken, liedjes, versjes... Het kind doet actief mee bij dergelijke activiteiten.

Het kind geniet van rijmpjes, zelf verzonden liedjes en/of het luisteren naar de creaties van leeftijdsgenootjes. Het kind geeft ook zelf aan wat het leuk vindt en waarom. Bijvoorbeeld: 'dat liedje met die gekke woorden vind ik tof' of 'ik vind Milan leuk want die praat in stukjes'.

1

2

3

4

2. INZICHTEN: Onderstaande doelstellingen vertellen je of het kind inziet dat geschreven taal bestaat en waarvoor deze geschreven taal dient.

2a. Het kind beseft dat gesproken taal kan worden vastgelegd op papier en met audiovisuele middelen (OD TAALBESCHOUWING 5.3 - fiche D).

Het kind geeft niet de indruk dat het inziet dat er een relatie is tussen gesproken en geschreven taal. Het kind reageert niet of niet begrijpend wanneer de leerkracht tekent of opschrijft wat zij zelf of een kind vertelt.

Het kind doet uitspraken die erop wijzen dat het weet dat de leerkracht in een brief of op een flap kan vastleggen wat ze vertelt. Bijvoorbeeld: 'zet je dat ook op de flap, juf?' Het kind vraagt soms zelf aan de leerkracht om een idee of een verhaaltje te noteren.

1

2

3

2b. Het kind beseft dat schriftelijke boodschappen bewaard kunnen blijven en opnieuw opgeroepen worden (OD TAALBESCHOUWING 5.2 - fiche D).

Het kind geeft niet de indruk dat het het nut van schriftelijke boodschappen inziet. Het kind vraagt niet om een boekje opnieuw te lezen of om te vertellen wat op een brief staat.

Het kind weet dat schriftelijke boodschappen kunnen worden opgeroepen. Het kind vertelt boekjes bijna letterlijk na. Het kind 'leest' wat op een uitnodiging of brief staat. Het kind 'schrijft' soms zelf een boodschap om ze nadien te 'lezen'.

1

2

3

2c. Het kind begrijpt dat mensen schrijven en lezen om verschillende redenen (OD TAALBESCHOUWING 5.3 en 5.4 - fiche D).

Het kind doet geen uitspraken die wijzen op enig inzicht in de mogelijkheden van geschreven taal.

Het kind doet uitspraken die wijzen op inzicht in de mogelijkheden van geschreven taal. Bijvoorbeeld: 'schrijf het op juf dan vergeet je het niet', 'we kunnen een kaartje schrijven voor Eef die ziek is' of 'lees dat leuke boek nog eens voor, meester'.

Het kind kan een heleboel redenen opsommen waarom mensen lezen en schrijven. Het kind schrijft en leest zelf om verschillende redenen: om te onthouden, om creatief bezig te zijn, om een boodschap over te brengen, omdat het plezierig is...

1

2

3

4

2d. Het kind begrijpt dat gesproken woorden uit klanken bestaan en dat deze klanken met lettertekens kunnen worden verbonden (OD TAALBESCHOUWING 5.4 en 5.5 - fiche D).

Het kind heeft nog geen inzicht in de manier waarop geschreven taal tot stand komt. Het toont geen interesse in letters en herkent de beginklank van zijn naam nog niet.

Het kind weet hoe geschreven taal tot stand komt. Het kind doet uitspraken als 'de A is een letter van mijn naam' of 'de B van bos en van beer is dezelfde'.

Het kind heeft inzicht in het systeem van letters en klanken. Het kind splitst eenvoudige woorden in klanken om ze te lezen, het kind gebruikt voorbeelden (zoals woordplaten) om te achterhalen welke lettertekens met welke klanken zijn verbonden...

1

2

3

4

2e. Het kind beseft dat er bepaalde conventies gelden bij geschreven taal (OD LEZEN 3.2 en 3.3 - fiche B en ET² SCHRIJVEN 4.7).

Het kind toont nauwelijks inzicht in conventies. Als het kind een boekje ter hand neemt, begint het vaak achteraan, houdt het het boekje ondersteboven of bladert het weinig gericht door het verhaal.

Het kind heeft inzicht in de meeste conventies van geschreven taal. Het kind begint bij het begin van een boekje, doet alsof het leest door mee te volgen met de vinger, legt prenten van een verhaal op volgorde van links naar rechts.

Het kind heeft steeds meer inzicht in conventies. Stilaan past het deze conventies ook toe bij het schrijven: links bovenaan beginnen, lettertekens vormen, een zin beginnen op een nieuwe regel...

1

2

3

4

3. VAARDIGHEDEN: Onderstaande doelstellingen vertellen je of het kind zelf in staat is om geletterde handelingen (zoals het begrijpen van verhalen, 'lezen', 'schrijven', nadenken over taal) uit te voeren.

3a. Het kind kan een verhaal begrijpen en toont inzicht in verhaalstructuren (OD VERHAALBEGRIJP/LUISTEREN 1.5 - fiche A).

Het kind reageert nauwelijks op de inhoud van een verhaal. Het kind kan enkel de verhaallijn van zeer eenvoudige verhaaltjes volgen.

Het kind reageert op de inhoud van een verhaal, stelt en beantwoordt eenvoudige vragen, doet voorspellingen, kan het verhaal navertellen...

Het kind kan een verhaal gedetailleerd navertellen, naspelen, herwerken in tekeningen die de belangrijkste verhaallijn weergeven... Het kind kan antwoorden op vragen die duiden op verbanden in het verhaal.

1

2

3

4

3b. Het kind kan betekenis koppelen aan symbolen of geschreven taal (OD LEZEN 3.1 en 3.2 - fiche B).

Het kind kan nog geen betekenis geven aan bijvoorbeeld pictogrammen. Behalve misschien het eigen klassymbool weet het niet waarvoor een pictogram staat.

Het kind kan de betekenis van de meest voorkomende pictogrammen achterhalen en verwoordt wat op de prent in een prentenboek staat.

Het kind begrijpt zowel complexere pictogrammen (zoals klasafspraken, dagverloop, verkeersborden...), prenten (zoals in een prentenboek of strip) als eenvoudige woorden en korte zinnestjes die het zelf leest.

1

2

3

4

3c. Het kind kan eigen boodschappen in een schriftelijke neerslag vastleggen (OD SCHRIJVEN 4.1, 4.2 en 4.3 - fiche C).

Het kind doet zelden een bewuste poging om een boodschap neer te 'schrijven'. Het krabbelt wel op papier maar dat is geen poging om een boodschap vast te leggen.

Het kind kan een eigen recept tekenen, een brief 'schrijven', tekenen wat het heeft meegemaakt op schoolreis...

Het kind gebruikt een combinatie van tekenen en schrijven om boodschappen weer te geven. Bekende woorden en letters duiken daarbij op.

1

2

3

4

3d. Het kind geeft blijk van een groeiend taalbewustzijn door te experimenteren en te reflecteren over symbolen, zinnen, woorden, woordstukken, klanken, rijm en letters (OD TAALBESCHOUWING 5.5 - fiche D).

Het kind is nog niet toe aan het nadenken over taal.

Het kind toont grote betrokkenheid bij taalbeschouwelijke activiteiten, zoals letterspeltjes, en gaat soms spontaan aan de slag met taalelementen als rijm, klank...

Het kind kan rijmen, in woordstukken verdelen, klanken tot een woord vormen, zinnen afmaken, enkele lettertekens verklanken...

1

2

3

4

3e. Het kind kan lettertekens en andere tekens van elkaar onderscheiden (OD LEZEN 3.3 - fiche B).

Het kind kan nog geen lettertekens en andere tekens van elkaar onderscheiden. Het kind reageert niet begrijpend wanneer de leerkracht vraagt een letter te tonen op een affiche of boek.

Het kind kan op een affiche of in een boek tonen waar het letters ziet. Het kind doet spontaan uitspraken als 'dit is een letter' of 'hier staat...'

Het kind weet wat lettertekens zijn en kan ze ook onderscheiden van cijfers. Het kind kent zelfs verschillende verschijningsvormen van dezelfde letter (zoals drukletter, schrijffletter...).

1

2

3

4